

## Školitelský posudek na diplomovou práci **Terezy Hladíkové** s názvem : „**Hrozba vzduchem přenosných nemocí v kontextu ancestrálních a moderních hrozeb**“

Téma práce bylo zadáno v souvislosti s řešeným grantovým projektem GAČR, který zkoumá různými metodikami lidské emoční reakce na evolučně staré hrozby (hadi) v porovnání s reakcemi na evolučně moderní hrozby (např. střelné zbraně). V tomto kontextu je zkoumána emoční reakce na hrozbu pandemie vzduchem přenosných chorob, která má jak evoluční komponentu (hrozba nakažlivých nemocí je považována za evolučně starou), tak i komponentu aktuální moderní hrozby (celosvětová pandemie je moderní hrozbou).

Úkolem studentky bylo, zaměřit se na psychofyzilogický korelát prožívaných emocí (měřený skrze změny kožního odporu, který se při prožívání emocí snižuje následkem pocení) i zhodnotit subjektivně prožívané emoce na různé kategorie obrazových stimulů. Byly předkládány fotografické stimuly (zobrazující ancestrální hrozby, moderní hrozby, hrozbu pandemie) vyvolávající specificky strach a stimuly vyvolávající znechucení. Nejprve bylo potřeba vytvořit sady stimulů a z různých databází. Tam, kde stimuly nebyly dostupné, či jich bylo málo, bylo nutné fotografické stimuly nově vytvořit (např. hrozba pandemie). Každá ze zkoumaných kategorií nakonec obsahovala 28 stimulů vyvolávajících příslušnou emoci (specificky buďto strach či znechucení, vždy v kategoriích ancestrální, moderní, pandemická hrozba).

Tyto stimuly byly předkládány respondentům a byla měřena jejich reakce a poté i jejich subjektivní hodnocení fotografií podle strachu a znechucení. Cílem bylo z každé kategorie vybrat stimuly, které vyvolávají emoce jak na fyziologické úrovni, tak na úrovni subjektivního hodnocení pro následné experimenty. Původně jsme chtěly z každé skupiny stimulů vybrat jen několik nejlepších stimulů v pilotním experimentu. Ukázalo se ale, že by to byl postup špatný, a že větší variabilita stimulů v každé kategorii může ukázat, na jaký moment dané hrozby lidé vlastně na fyziologické bázi reagují. Tento nový design byl však o dost pracnější, než původně zamýšlený experiment, i když přinesl zajímavé výsledky. Jedním z hlavních cílů práce bylo porovnat jednotlivé kategorie ancestrálních a moderních hrozeb a zjistit, čemu se více podobá reakce na hrozbu pandemie.

Studentka získala několik zajímavých výsledků, co se týče měření strachu. Je zajímavé, že u psychofyzilogické odezvy prožívaného strachu nejvíce působily ancestrální kategorie stimulů (výšky, pak hadi) ve srovnání s hrozbami moderními. To je v přímém rozporu s publikovanými výsledky našeho týmu (Peléšková et al. 2024), které zpracovávaly subjektivní hodnocení strachu při setkání s ancestrálními hrozbami (hadi) a moderními (dopravní nehody), kde tedy nejvíce strachu vyvolávaly hrozby moderní ve srovnání s ancestrálními. Z tohoto pohledu je také zajímavé, že hrozba pandemie nevyvolávala na fyziologické úrovni u lidí větší reakci než kontrolní podněty, ačkoliv při subjektivním hodnocení tato hrozba vyvolávala nemalý pocit strachu i znechucení (Peléšková et al. 2024). U stimulů vyvolávajících specificky znechucení byla v této práci naměřena slabší psychofyzilogická odezva a možná byla tato reakce i pomalejší. V navazující studii bude potřeba uvážit, zda nevyhodnotit delší časový úsek pro detekci změn odporu kůže, než se používá pro vyhodnocování bezprostřední strachové reakce na stimul (5-8s).

Studentka se aktivně účastnila všech fází práce s velkým nadšením a nasazením. Pomohla vytvořit či přímo vytvořila řadu fotografických stimulů, naučila se měřit a vyhodnocovat psychofyzilogická data.

Dále se naučila vlastní data statisticky zpracovat a zhodnotit a poté z nich vyvodit příslušné závěry. Pravidelně konzultovala jak se školitelkou tak s konzultanty práce. Navíc pomáhala i v rámci naší pracovní skupiny s péčí o chovy. Přestože byla studentka velmi schopná a aktivní, nevyhnula se závěrečnému chvatu při dokončování práce. Tento závěrečný chvat byl způsoben tím, že jeden semestr strávila studiem ve Finsku v rámci projektu ERASMUS. I přesto byla schopná práci řádně dokončit, přestože je ke konci práce psána poněkud strohým stylem. S prací i přístupem studentky jsem více než spokojena. Případné kritické komentáře v tomto případě ráda přenechávám oponentovi.

Závěrem konstatuji, že práce odpovídá kritériím kladeným na diplomové práce podobného typu na PŘFUK a doporučuji ji k obhajobě i kladnému hodnocení stupněm **výborně**.

V Praze 10.10.2024

RNDr. Eva Landová, PhD.